

Beleid Privacybescherming

Documentverantwoordelijke: Voorzitter Raad van Bestuur

Datum publicatie: 14-6-2017

Datum evaluatie: 31-12-2017

Inhoudsopgave

Beleid Privacybescherming	1
1. Inleiding	2
2. Uitgangspunten.....	2
3. De hoofdregels	3
3.1 Realiseer je wat de definitie van ‘verwerken’ van ‘persoonsgegevens’ is.	3
3.2 Vraag toestemming voor de verwerking van gegevens	4
3.3 Informeer de betrokkene als er gegevens verwerkt worden	6
3.4 Besef en regel wie er toegang mag hebben tot gegevens.....	7
3.5 Respecteer de rechten die cliënten, vertegenwoordigers, medewerkers en bezoekers hebben.....	7
3.6 Zorg dat gegevens zo lang bewaard worden als afgesproken	8
3.7 Wie hebben een beroepsgeheim c.q. geheimhoudingsplicht?	8
3.7.1 Doorbreking geheimhoudingsplicht	8
3.7.2 Toestemming van de cliënt	9
3.7.3 Informatie uitwisseling met rechtstreeks betrokkenen	10
3.7.4 In het kader van bemoeizorg	10
3.7.5 Wettelijke bepaling	10
3.7.6 Conflict van plichten	11
3.7.7 Zwaarwegend belang	11
3.8 Neem klachten over privacy serieus.....	12
3.9 Bescherm de privacy in de praktijk	12
3.10 Meldplicht datalekken.....	13
4. Evaluatie beleid privacybescherming.....	15
Bijlage 1 Begripsbepalingen	16

Bijlage 2 Vertegenwoordiging	18
Bijlage 3 Gronden voor verwerking van gegevens	19

1. Inleiding

Cliënten, cliëntvertegenwoordigers, medewerkers en bezoekers van Bartiméus mogen er op vertrouwen dat de organisatie de verantwoordelijkheid neemt om hun privacy te beschermen. In deze beleidsnotitie worden de uitgangspunten voor privacybescherming beschreven.

Dit beleidsstuk over privacybescherming bevat een aantal principes en hoofdregels die we binnen Bartiméus hanteren om privacy van mensen in de praktijk te beschermen.

2. Uitgangspunten

We hebben vier privacy principes over de wijze waarop we omgaan met privacy en (persoons)gegevens van cliënten, cliëntvertegenwoordigers, medewerkers en bezoekers:

1. *Bartiméus gaat zorgvuldig om met de gegevens waarover we beschikken.*

We zijn verantwoordelijk voor het beschermen van de gegevens die cliënten, cliëntvertegenwoordigers, medewerkers en bezoekers aan ons toevertrouwen. We nemen de beveiliging van gegevens serieus en werken intern samen om dit te realiseren. We houden ons aan de privacywetgeving die in Nederland en in Europees verband geldt. Als de Europese Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG) binnenkort definitief is vastgesteld werkt deze AVG rechtstreeks door in Nederland en vervangt de Wet bescherming persoonsgegevens.

Daarnaast volgen we de ontwikkelingen die hierin plaatshebben en vertalen dit door in ons eigen privacy beleid. We verzamelen alleen gegevens die nodig zijn en zorgen dat er geen bovenmatige uitvraag plaatsheeft. En we verkopen nooit persoonlijke gegevens door aan derden.

2. *We gebruiken persoonsinformatie om waardevolle zorg- en dienstverlening te bieden*

Bartiméus zet zich in om de kwaliteit van leven van mensen die slechtziend of blind zijn te verbeteren. We hebben bepaalde gegevens over cliënten, medewerkers en bezoekers nodig om goede zorg- en dienstverlening aan cliënten, duidelijke informatie aan cliëntvertegenwoordigers en bezoekers en passende arbeidsomstandigheden aan medewerkers aan te kunnen bieden. Het beschikken over gegevens van cliënten, cliëntvertegenwoordigers, medewerkers en bezoekers biedt ons tevens de mogelijkheid nieuwe zorg- en dienstverlening, informatie en arbeidsomstandigheden ontwikkelen.

3. *We geven inzicht in welke persoonlijke gegevens voor welke doeleinden worden verzameld.*

We willen cliënten, cliëntvertegenwoordigers, medewerkers en bezoekers laten zien welke informatie we gebruiken. Waar mogelijk proberen we inzicht te bieden in de gegevens die we voor afzonderlijke gebruikers verzamelen en voor welk doel de informatie wordt ingezet. We verwerken alleen gegevens als dit verenigbaar is met het doel waarmee we de gegevens verzameld hebben.

3. De hoofdregels

1. Realiseer je wat de definitie van 'verwerken' van 'persoonsgegevens' is.
2. Vraag toestemming voor de verwerking van gegevens
3. Informeer de betrokkene als er gegevens verwerkt worden
4. Besef en regel wie er toegang mag hebben tot gegevens
5. Respecteer de rechten die cliënten, vertegenwoordigers, medewerkers en bezoekers hebben
6. Zorg dat gegevens zo lang bewaard worden als afgesproken
7. Wie hebben een beroepsgeheim c.q. geheimhoudingsplicht
8. Neem klachten over privacy serieus
9. Bescherm de privacy in de praktijk

3.1 Realiseer je wat de definitie van 'verwerken' van 'persoonsgegevens' is.

Verwerken houdt in ieder geval in:

- Verzamelen
- Vastleggen
- Ordenen
- Bewaren
- Bijwerken
- Wijzigen
- Opvragen
- Raadplegen
- Gebruiken
- Verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling
- Samenbrengen
- Met elkaar in verband brengen
- Afschermen
- Uitwissen
- Vernietigen

Er zijn drie soorten persoonsgegevens die we onderscheiden:

- Algemene persoonsgegevens (zoals naam, adres etc)
- Zorggegevens (gegevens over de gezondheid)
- Aanvullende gegevens (levensovertuiging, ras, etc)

In de publicatie "Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens" vind je een uitgebreide toelichting op elk van deze grondslagen. Via www.cbpweb.nl is de publicatie gratis te downloaden.

3.2 Vraag toestemming voor de verwerking van gegevens

Basisregel

Wanneer je persoonsgegevens of zorggegevens (gegevens over de gezondheid) wilt verwerken, moet de betrokkene toestemming verlenen om zijn gegevens te verwerken.

Persoonsgegevens

Geen toestemming is nodig als er een noodzaak is voor verwerking van persoonsgegevens:

- om de zorg- en/of dienstverleningsovereenkomst uit te voeren;
- om handelingen uit te voeren op verzoek van de betrokkene;
- om een wettelijke verplichting na te komen;
- ter bestrijding van ernstig gevaar voor de gezondheid van betrokkene;
- voor de vervulling van een publiekrechtelijke taak;
- als er een groot belang voor Bartiméus of voor een derde is, maar alleen als het belang van degene van wie de gegevens worden verwerkt ondergeschikt mag worden geacht.
- voor wetenschappelijk onderzoek en statistiek. Maar alleen als:
 - het onderzoek een algemeen belang dient
 - de verwerking van deze gegevens daarvoor noodzakelijk is
 - het vragen van toestemming onmogelijk is of onevenredige inspanning kost én
 - er waarborgen zijn getroffen waardoor de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad.

Zorggegevens

Geen toestemming is nodig voor het verstrekken van **zorg**gegevens aan derden in de volgende gevallen:

Noodzaak	Externe ontvanger
Goede behandeling of verzorging van de betrokkene	Externe zorgverleners
Het beheren van de organisatie	Externe zorgverleners
Wettelijk voorschrift	Derde
Als het gaat om niet herleidbare geanonimiseerde gegevens en als het verenigbaar is met het doel van de gegevensverwerking	Derde

Uitvoering van de verzekeringsovereenkomst	Verzekeraar
Risicobeoordeling door de verzekeraar te verzekeren risico. In dit geval is er een verklaring van geen bezwaar nodig van de cliënt!	Verzekeraar

Let op: zorggegevens mogen alleen worden verstrekt aan iemand die tot geheimhouding verplicht is. De verplichting tot geheimhouding moet één van de volgende vier gronden hebben:

Achtergrond	Voorbeeld
Functie	Vertrouwenspersoon
Beroep	BIG-geregistreerde medewerkers
Wettelijk voorschrift	Wet BIG
Op grond van een overeenkomst tot geheimhouding	Arbeidsovereenkomst waarin geheimhouding wordt geregeld

Voorbeelden

Ook al is er schriftelijke toestemming, zorgvuldigheid is altijd nodig bij het gebruik van persoonsgegevens.

Wanneer iemand bij de ondertekening van de dienstverleningsovereenkomst heeft aangegeven dat hij/zij er geen moeite mee heeft om in beeld gebracht te worden voor een film, dan nog is het netjes om voorafgaand aan het filmen en de publicatie van de film nogmaals te vragen of het echt geen probleem is.

Bij het uitvoeren van een cliëntenraadpleging zullen we altijd een begeleidende brief vanuit Bartiméus toevoegen om toe te lichten hoe we de privacy van cliënten geregeld hebben.

Aanvullende persoonsgegevens

Bartiméus mag, als zorginstelling, een aantal aanvullende persoonsgegevens verwerken:

Bijzondere persoonsgegevens	Toestemming om te verzamelen	Toestemming om te verstrekken aan derden
Godsdienst/levensovertuiging	Ja, Bartiméus is een instelling op godsdienstige grondslag	Alleen indien noodzakelijk als aanvulling op zorggegevens
Ras	Ja, Bartiméus moet	Alleen indien

Bijzondere persoonsgegevens	Toestemming om te verzamelen	Toestemming om te verstrekken aan derden
	cliënten en medewerkers kunnen identificeren om hierop voorkeursbeleid te kunnen formuleren (bijv. dienstverlening specifiek gericht op allochtonen)	noodzakelijk als aanvulling op zorggegevens
Zorggegevens (over gezondheid)	Ja, Bartiméus is een zorginstelling	Zie paragraaf hierboven
Strafrechtelijke persoonsgegevens of gegevens over een rechterlijk verbod naar aanleiding van onrechtmatig of hinderlijk gedrag	Ja, Bartiméus moet andere cliënten, medewerkers en bezoekers kunnen beschermen	Alleen indien noodzakelijk als aanvulling op zorggegevens
Politieke gezindheid	Alleen indien noodzakelijk als aanvulling op zorggegevens	Alleen indien noodzakelijk als aanvulling op zorggegevens
Seksuele leven	Alleen indien noodzakelijk als aanvulling op zorggegevens	Alleen indien noodzakelijk als aanvulling op zorggegevens
Lidmaatschap vakbond	Nee	N.v.t.

3.3 Informeer de betrokkene als er gegevens verwerkt worden

Informeert de betrokkene over het doel waarvoor gegevens verzameld worden. Dit kan gaan over gegevens die rechtstreeks aan de betrokkene gevraagd worden, maar ook om gegevens die elders worden opgevraagd en worden vastgelegd of doorgestuurd naar een derde. De betrokkene hoeft alleen die informatie te leveren die nodig is voor een zorgvuldige verwerking.

Soms hoeft je de betrokkene niet (direct) te informeren en alleen de herkomst van gegevens vast te leggen. Dit is het geval als:

- het onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost om de betrokkene te informeren;
- de vastlegging of verstrekking van gegevens wettelijk is voorgeschreven. Als de betrokkene er om vraagt zal je hem of haar moeten informeren over het betreffende wetsvoorschrift.

Een afschrift van het privacyreglement wordt op aanvraag verstrekt tegen kostprijs.

Voorbeeld

Om een goede intake te kunnen doen, is het vaak noodzakelijk aanvullende medische gegevens op te vragen bij de verwijzer, vaak de oogspecialist in een ziekenhuis. Hiervoor is schriftelijke toestemming nodig van de cliënt. Maar daarbij zal ook vermeld moeten worden waarom het nodig is om deze gegevens te verzamelen. Dit moet onderdeel uitmaken van de informatiebrief die vanuit A&I wordt verzonden.

3.4 Besef en regel wie er toegang mag hebben tot gegevens

Toegang tot gegevens mogen hebben:

- de medewerker die de gegevens heeft verzameld (of evt. waarnemer)
- de medewerkers betrokken bij de zorg-/dienstverlening, voor uitvoering van de zorg/dienstverleningsovereenkomst
- de bewerker van persoonsgegevens, voor zover dat noodzakelijk is voor het beheer
- eventueel andere personen, als daar een wettelijke basis voor is.

3.5 Respecteer de rechten die cliënten, vertegenwoordigers, medewerkers en bezoekers hebben

Mensen van wie gegevens verzameld worden hebben de volgende rechten:

- Recht op inzage en afschrift van opgenomen persoonsgegevens. Plichten voor Bartiméus:
 - Zo snel mogelijk inzage of afschrift regelen;
 - Maar altijd binnen 4 weken;
 - Bij gewichtige belangen van anderen mag het recht worden geschonden.
- Recht op aanvulling en correctie of verwijdering van persoonsgegevens, die onjuist zijn, onvolledig zijn, niet relevant zijn of strijdig zijn met een wettelijk voorschrift. Plichten voor Bartiméus:
 - Zo snel mogelijk besluit nemen over correctie of verwijdering;
 - Maar altijd binnen 4 weken;
 - Weigering van correctie of verwijdering wordt met redenen omkleed;
 - Bij gewichtige belangen van anderen of bij een wettelijk voorschrift hoeft het verzoek niet doorgevoerd te worden.;
 - Doorvoeren van het verzoek binnen 3 maanden uitvoeren.
- Recht op melding van een verwerking van gegevens bij CBP
 - De verwerking van persoonsgegevens (geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd) die bijdraagt aan de verwezenlijking van de doelen van de organisatie, wordt gemeld bij het CBP voordat met de verwerking wordt gestart
 - Niet geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die bijdraagt aan de verwezenlijking van de doelen van de organisatie wordt gemeld bij het CMT als voorafgaand is onderzocht of melding bij het CPB noodzakelijk is.

Voorbeeld van 'gewichtig belang'

Bij politieonderzoek in geval van bijv. seksueel misbruik is het de organisatie toegestaan (verplicht zelfs) om de voor dat onderzoek benodigde gegevens af te geven. Het is dan dus niet nodig om de cliënt(vertegenwoordiger) expliciet om toestemming te vragen. In de praktijk is het overigens wel passend om te melden dat de gegevens worden doorgegeven. Soms is er teveel haast geboden en wordt het 'informereren achteraf'.

3.6 Zorg dat gegevens zo lang bewaard worden als afgesproken

De bewaartermijnen voor gegevens zijn:

Gegevens van niet medische aard	Niet langer dan noodzakelijk	Langer bewaren kan als de gegevens geanonimiseerd worden of wanneer ze uitsluitend voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden worden bewaard.
Zorggegevens	15 jaar	Vanaf het tijdstip van vervaardiging Of zoveel langer als redelijkerwijs nodig is voor goede zorgverlening
BOPZ-gegevens	5 jaar	Vanaf het tijdstip van vervaardiging of beëindiging van behandeling Of zoveel langer als redelijkerwijs nodig is voor goede zorgverlening

Voorwaarden

- Verwijdering heeft plaats binnen 3 maanden.
- Tenzij er een aanmerkelijk belang is voor een ander, er een wettelijk voorschrift is voor het langer bewaren of als er overeenstemming bestaat tussen beide partijen.

3.7 Wie hebben een beroepsgeheim c.q. geheimhoudingsplicht?

Op grond van artikel 88 Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) hebben artsen, tandartsen, apothekers, gezondheidszorgpsychologen, psychotherapeuten, fysiotherapeuten, verloskundigen en verpleegkundigen een medisch beroepsgeheim. Aan het medisch beroepsgeheim wordt nadere invulling gegeven in de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (Wgbo). De Wgbo is opgenomen in het Burgerlijk wetboek (Bw). Artikel 7:457 Bw legt een hulpverlener een (zorg)plicht op om cliëntgegevens te beschermen. Daarnaast is de geheimhoudingsplicht voor bijvoorbeeld maatschappelijk werkers, ergotherapeuten, orthoptisten geregeld in een beroepscode. Voor alle medewerkers en stagiaires van Bartiméus geldt geheimhouding. Dit is geregeld in een overeenkomst bij de aanstelling.

3.7.1 Doorbreking geheimhoudingsplicht

Medewerkers binnen Bartiméus hebben een geheimhoudingsplicht waar zij zich aan moeten houden. Maar in een aantal gevallen mag wel informatie aan derden worden

verstrekt. Zowel de geheimhoudingsplicht als het beroepsgeheim kan worden doorbroken op basis van:

- Toestemming van de cliënt. Let op bij minderjarigen gelden er andere spelregels, zie hoofdstuk gegevensverstrekking aan minderjarigen.
- Informatie-uitwisseling met degenen die rechtstreeks bij de behandeling zijn betrokken.
- Bemoeizorg.
- Een wettelijk voorschrift.
- Een conflict van plichten.
- Een zwaarwegend belang.

3.7.2 Toestemming van de cliënt

Je mag informatie aan derden verstrekken wanneer je daarvoor toestemming hebt van de cliënt. Overigens moet een cliënt volledig zijn geïnformeerd voordat hij/zij toestemming kan geven. Wanneer de cliënt jonger is dan 12 jaar of wilsonbekwaam is, dan kan zonder diens toestemming informatie verstrekt worden aan de wettelijk(e) vertegenwoordiger(s), tenzij het uitwisselen van informatie in strijd is met goed hulpverlenerschap.

In de praktijk kan er in bepaalde situaties sprake zijn van een veronderstelde toestemming, waardoor de geheimhoudingsplicht (en het beroepsgeheim) kan worden doorbroken. Een veronderstelde toestemming kan zich voordoen wanneer een cliënt op de hoogte is van de gegevensverstrekking. Bij een verwijzing naar een medisch specialist is het gebruikelijk dat de medische informatie over de cliënt wordt meegestuurd. Omdat de cliënt instemt met de verwijzing, wordt verondersteld dat de laatstgenoemde ook voor het verstrekken van informatie aan de medisch specialist toestemming geeft.

Wanneer een cliënt niet (meer) in staat is toestemming te geven voor een gegevensverstrekking, dan kan je in bepaalde gevallen die toestemming veronderstellen. Dit kan worden gedaan aan de hand van aanwijzingen of gedragingen uit het verleden, waaruit de toestemming is af te leiden.

Mocht een cliënt - in het verleden - bezwaar hebben gemaakt tegen de gegevensverstrekking, dan is het niet mogelijk de toestemming daarvoor te veronderstellen.

3.7.3 Informatie uitwisseling met rechtstreeks betrokkenen

Je mag informatie delen met degenen die rechtstreeks betrokken¹ zijn bij de uitvoering van het behandel- / ondersteuningsplan, voor zover dit uitwisselen van informatie noodzakelijk is voor de werkzaamheden. De cliënt is hierover geïnformeerd door de Overeenkomst van Zorg – en Dienstverlening.

Mocht een cliënt in een later stadium bezwaar maken tegen gegevensverstrekking aan een rechtstreeks betrokkene, dan mag de informatie aan de laatstgenoemde niet verstrekt worden.

3.7.4 In het kader van bemoeizorg

Om maatschappelijke problemen aan te pakken, kan samenwerking tussen organisaties noodzakelijk zijn. Zo kan het nodig zijn dat de zorgorganisaties informatie delen met instanties als thuiszorg, maatschappelijk werk, GGZ, gemeenten, politie en woningbouwverenigingen, om bepaalde basisbehoeften of hulp- en zorgverlening binnen het bereik van mensen te brengen.

Vanwege de geheimhoudingsplicht (en het beroepsgeheim) van medewerkers zal het meestal niet mogelijk zijn om een dossier beschikbaar te stellen aan andere partijen. Echter in bepaalde gevallen kan de geheimhoudingsplicht (en het beroepsgeheim) worden doorbroken. In het kader van bemoeizorg kan op basis van goed hulpverlenerschap relevante informatie met andere instanties gedeeld worden. Als hulpverlener moet je wel per geval een afweging maken of je gegevens uit het dossier verstrekt. Als je twijfelt, dan kun je met je manager overleggen of het nodig is om de gegevens van een cliënt te verstrekken in het kader van bemoeizorg.

Tot slot uit het tuchtrecht blijkt dat BIG-geregistreerden tuchtrechtelijk vervolgd kunnen worden wanneer zij in risicovolle situaties zich verschuilen achter het beroepsgeheim.

3.7.5 Wettelijke bepaling

Het uitgangspunt voor het verstrekken van (medische) gegevens op grond van een wettelijke bepaling is dat er geen toestemming van de cliënt is vereist. Maar het ligt wel voor de hand dat je - wanneer mogelijk - de cliënt informeert over de (voorgenomen) gegevensverstrekking. Ook mogen alleen gegevens verstrekt worden die - in het verband met doel - noodzakelijk zijn om te verstrekken.

Je bent niet gehouden aan de geheimhoudingsplicht (en het beroepsgeheim) wanneer een wettelijke bepaling jou verplicht bepaalde informatie aan een derde te

¹ In paragraaf 6.5 van deze handleiding staat weergegeven welke professionals binnen Bartiméus regelmatig rechtstreeks betrokken zijn bij een behandeling.

verstrekken. In deze gevallen zal een afweging gemaakt moeten worden door jou of je van de wettelijke mogelijkheid gebruik wil maken. In de praktijk is het bijv. mogelijk om zonder toestemming gegevens te verstrekken aan het Bureau Jeugdzorg, wanneer dat noodzakelijk is om kindermishandeling te stoppen of een redelijk vermoeden daarvan te laten onderzoeken.

3.7.6 Conflict van plichten

Je mag in zeer uitzonderlijke gevallen je geheimhoudingsplicht (en beroepsgeheim) doorbreken, wanneer een ander belang zoals het belang van veiligheid zwaarder weegt, dan het belang van privacy van de cliënt. In principe mag de zwijgplicht alleen worden doorbroken wanneer daardoor een ernstig nadeel voor de ander en/of de cliënt kan worden voorkomen. Dit betekent dat in de praktijk echt sprake moet zijn van een noodsituatie² en dat met het doorbreken van de zwijgplicht wordt beoogd direct gevaar af te wenden.

Voordat (succesvol) een beroep kan worden gedaan op conflict van plichten moet in beginsel aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- a. Alles is in het werk gesteld om eerst toestemming van de cliënt te verkrijgen.
- b. Je verkeert in gewetensnood door het handhaven van de zwijgplicht.
- c. Er is geen andere weg dan doorbreking van het geheim om het probleem op te lossen.
- d. Het niet doorbreken van de zwijgplicht levert voor een ander ernstige schade op.
- e. Het moet vrijwel zeker zijn dat de door de geheimdoorbreking schade kan worden voorkomen of beperkt.

Wanneer de geheimhoudingsplicht (en het beroepsgeheim) op basis van 'conflict van plichten' wordt doorbroken, dan moet het geheim zo min mogelijk geschonden worden. Alleen direct relevante gegevens mogen verstrekt worden. Voor zover mogelijk moet je ook aan een cliënt melden dat gegevens aan een ander zijn verstrekt.

3.7.7 Zwaarwegend belang

In de civielrechtelijke jurisprudentie is het 'zwaarwegend belang' als uitzondering op de geheimhoudingsplicht opgenomen³. Dat zwaarwegend belang wordt dan afgezet tegen het belang van de geheimhouding⁴. Het verschil met het conflict van plichten is dat het criterium dat er ernstig nadeel kan worden voorkomen, geen vereiste is⁵. Volgens de Hoge Raad kan er reden zijn voor een inbreuk op het belang van

² Een voorbeeld kan het melden van kindermishandeling zijn.

³ Richtlijn inzake het omgaan met medische gegevens, januari 2010, KNMG.

⁴ Idem.

⁵ Idem.

geheimhouding als er voldoende concrete aanwijzingen bestaan dat een ander zwaarwegend belang geschaad zou kunnen worden⁶.

Kortom je beroepsgeheim mag alleen worden doorbroken als een ander daarbij een zwaarwegend belang heeft. Je zal hiertoe zelf een afweging moeten maken.

3.8 Neem klachten over privacy serieus

Als een cliënt, vertegenwoordiger, medewerker of bezoeker vindt dat de regels van dit reglement niet worden nageleefd, zorg er dan voor dat hij/zij zijn klacht ergens kwijt kan. Hiervoor is de klachtenregeling van Bartiméus beschikbaar ([zie pagina: heeft u een klacht vertel het ons](#))

Uitgangspunt van de klachtenregeling is dat medewerkers eerst in overleg met de betrokkene kijken of zij de klacht kunnen afhandelen. Wanneer dit niet lukt, kan de klacht worden ingediend bij de onafhankelijke klachtencommissie van Bartiméus.

Daarnaast (of wanneer de uitspraak van de klachtencommissie niet naar tevredenheid is) kan een betrokkene ook via de rechtbank of via het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) proberen in het gelijk gesteld te worden over zijn/haar klacht. Bij een proces via de rechtbank gelden de regels uit het Burgerlijk Wetboek. Het CBP kan een onderzoek in stellen om te zien of de wijze van gegevensverwerking in overeenstemming is geweest met de Wet Bescherming Persoonsgegevens. In beide gevallen worden betrokken medewerkers geacht de Raad van Bestuur (via hun leidinggevende) te informeren en juridisch advies in te winnen via het bestuursbureau van Bartiméus.

3.9 Bescherm de privacy in de praktijk

In de praktijk zijn er ontzettend veel privacy situaties te bedenken. Ter illustratie volgt hieronder een beperkte maar ook gevarieerde opsomming van praktijkregels, die een eerste handvat kunnen bieden bij het omgaan met privacy in het dagelijks werk:

- Dossierkasten zijn op slot
- Fysieke personeelsdossiers zitten achter slot en grendel
- Elektronische cliënten- of medewerkersdossiers staan alleen open op een scherm als de medewerker die toegang mag hebben tot deze gegevens achter de computer zit.
- Zorg dat je je computer vergrendelt als je van je werkplek wegloopt (ctrl/alt/del, computer vergrendelen)
- Zorg dat je weet wie de officiële vertegenwoordiger van een cliënt is. Bijv. bij kinderen met gescheiden ouders: welke ouder(s) heeft het ouderlijk gezag?
- Aanbellen bij de voordeur bij intramurale cliënten

⁶ Idem.

- Zorg dat de wc- of badkamerdeur gesloten is wanneer een cliënt zich in de wc of badkamer bevindt om naar de wc te gaan of om te baden/douchen

3.10 Meldplicht datalekken

De meldplicht datalekken is per 1 januari 2016 toegevoegd aan de Wet bescherming persoonsgegevens. De meldplicht datalekken houdt in dat organisaties die persoonsgegevens (zowel medewerker- als cliëntgegevens) verwerken een melding moeten doen bij de privacytoezichthouder zodra zich een ernstig datalek voordoet. Als het datalek waarschijnlijk ongunstige gevolgen heeft voor betrokkenen, moet de organisatie ook hen informeren.

Datalek

Bij een datalek is sprake van een inbreuk op de beveiliging waardoor persoonsgegevens zijn blootgesteld aan verlies of onrechtmatige verwerking. Onder een datalek valt dus niet alleen het vrijkomen (lekken) van persoonsgegevens, maar ook vernietiging daarvan en andere vormen van onrechtmatige verwerking.

Voorbeelden van datalekken

Voorbeelden van datalekken zijn: een kwijtgeraakte USB-stick met persoonsgegevens, een gestolen laptop of een inbraak in een databestand. Het kan echter ook om gegevens op papier gaan die bij de printer zijn blijven liggen.

Melden of niet?

Of organisaties verplicht zijn om een melding van een datalek te doen, hangt af van de ernst van het datalek. De ernst wordt onder meer bepaald door het soort persoonsgegevens dat is gelekt. Een datalek moet volgens de wet bij de toezichthouder worden gemeld als dit “leidt tot de aanzienlijke kans op ernstige nadelige gevolgen dan wel ernstige nadelige gevolgen heeft voor de bescherming van persoonsgegevens”.

In sommige gevallen moeten organisaties het datalek ook melden aan de betrokkenen. Dit zijn de mensen van wie persoonsgegevens worden verwerkt. Zij moeten worden geïnformeerd als een datalek “waarschijnlijk ongunstige gevolgen zal hebben” voor hun persoonlijke levenssfeer.

Melden in TriasWeb

Om aan de meldplicht datalekken te voldoen is in TriasWeb een meldingencategorie toegevoegd, zodat ook dit soort incidenten worden gemeld en vastgelegd en we dit gestructureerd kunnen oppakken en oplossen. Vanaf 16 oktober 2015 dienen dan ook alle (mogelijke) incidenten op het vlak van Informatiebeveiliging & Privacy te worden gemeld in TriasWeb (type melding: ‘Bescherming van informatie en gegevens’). Er gaat dan een signaal naar een Security & Privacy Team (3

afgevaardigden van de projectgroep), dat de incidenten oppakt en verder coördineert en afhandelt.

4. Evaluatie beleid privacybescherming

Op 15 december 2015 is de tekst van de Europese Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG) voorlopig vastgesteld. Waarschijnlijk wordt deze verordening begin 2016 nog definitief vastgesteld. Hierna werkt de AVG rechtstreeks door en vervangt de Wet bescherming persoonsgegevens. Als de AVG definitief is aangenomen is er nog een overgangstermijn van twee jaar. Dit document beleid privacybescherming wordt geëvalueerd, zodra de Europese Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG) is vastgesteld.

Ook is er een Algemene Maatregel van Bestuur in de maak, waarin het voor zorginstellingen met meer dan 250 werknemers verplicht wordt om een Functionaris Gegevens bescherming te benoemen. Die verplichting staat ook in de genoemde AVG. Deze Amvb ligt nu nog voor behandeling bij de Eerste Kamer vanwege samenhang met het wetsvoorstel Cliëntenrechten zorg bij elektronische verwerking van gegevens. Dat wetsvoorstel is nog steeds in behandeling. Deze ontwikkeling is ook van belang bij de evaluatie van dit document beleid privacybescherming.

Bijlage 1 Begripsbepalingen

1.	Persoonsgegevens	Elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.
2.	Zorggegevens	Persoonsgegevens die direct of indirect betrekking hebben op de lichamelijke of de geestelijke gesteldheid van betrokkenen, verzameld door een beroepsbeoefenaar op het gebied van de gezondheidszorg in het kader van zijn beroepsuitoefening.
3.	Verwerken van persoonsgegevens	Elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens.
4.	Verstrekken van persoonsgegevens	Het bekend maken of ter beschikking stellen van gegevens.
5.	Verzamelen van persoonsgegevens	Het verkrijgen van persoonsgegevens.
6.	Bestand	Elk gestructureerd geheel van persoonsgegevens, ongeacht of dit geheel van gegevens gecentraliseerd is of verspreid is op een functioneel of geografisch bepaalde wijze, dat volgens bepaalde criteria toegankelijk is en betrekking heeft op verschillende personen.
7.	Verantwoordelijke	De natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of tezamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.
8.	Bewerker	Degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen.
9.	Betrokkene	Degene op wie een persoonsgegeven betrekking heeft.

10.	Derde	Ieder, niet zijnde de betrokkene, de verantwoordelijke, de bewerker, of enig persoon die onder rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke of de bewerker gemachtigd is om persoonsgegevens te verwerken.
11.	Ontvanger	Degene aan wie de persoonsgegevens worden verstrekt.
12.	Toestemming van de betrokkene	Elke vrije, specifieke en op informatie berustende wilsuiting waarmee de betrokkene aanvaardt dat hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt.
13.	College bescherming persoonsgegevens (CBP)	Het CBP heeft tot taak heeft toe te zien op de verwerking van persoonsgegevens.
14.	Klachtencommissie	Commissie ingesteld voor behandeling van klachten

Bijlage 2 Vertegenwoordiging

Leeftijd	Handelingsonbekwaam	Handelingsbekwaam
<12 jaar	Ouder(s) met ouderlijk gezag of voogd	
12 – 16 jaar	Ouder(s) met ouderlijk gezag of voogd	Betrokkene + ouder(s) met ouderlijk gezag/voogd
16-18 jaar	Ouder(s) met ouderlijk gezag of voogd	Betrokkene + indien gewenst door betrokkene ouder(s) met ouderlijk gezag/voogd
>18 jaar	In deze volgorde (indien aanwezig): <ol style="list-style-type: none">1. Curator/mentor (indien onder curatele of ingesteld mentorschap)2. Persoonlijk gemachtigde (altijd schriftelijk)3. Echtgenoot of andere levensgezel4. Kind, broer/zus	In deze volgorde: <ol style="list-style-type: none">1. Betrokkene2. Persoonlijk gemachtigde

De vertegenwoordiger wordt geacht als een goed vertegenwoordiger te handelen en degene die hij vertegenwoordigt zoveel mogelijk te betrekken bij de vervulling van zijn taken.

Bartiméus wordt geacht de verplichtingen die uit dit reglement voortvloeien na te komen in overeenstemming met de vertegenwoordiger, behalve wanneer de goede zorg- en dienstverlening aan de betrokkene daardoor in het gedrang komt.

Bijlage 3 Gronden voor verwerking van gegevens

a. Gronden voor gewone persoonsgegevens

Gronden om gewone persoonsgegevens te mogen verwerken volgens de WBP zijn:

1. De betrokkene heeft daarvoor ondubbelzinnig zijn toestemming gegeven;
2. De verwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst die de instelling met de betrokkene heeft gesloten of de verwerking is noodzakelijk voor het sluiten van een overeenkomst waarom de betrokkene heeft verzocht;
3. De verwerking is noodzakelijk om een wettelijke verplichting na te komen;
4. De verwerking is noodzakelijk is om een vitaal belang van de betrokkene te waarborgen (bijv. zijn gezondheid of eigendom) en het is niet goed mogelijk de betrokkene om toestemming te vragen;
5. De verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een publiekrechtelijke taak;
6. De verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang van de instelling of van een derde aan wie gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.

In de publicatie "Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens" door het ministerie van Justitie vindt u op p. 20-25 een uitgebreide toelichting op elk van deze grondslagen. Via internet: www.minjus.nl is de publicatie gratis te downloaden.

b. Gronden voor bijzondere persoonsgegevens

Voor alle bijzondere persoonsgegevens geldt dat algemene grondslagen op basis waarvan zij mogen worden verwerkt zijn:

1. De betrokkene heeft uitdrukkelijk toestemming gegeven;
2. De betrokkene heeft de gegevens zelf al duidelijk openbaar gemaakt;
3. De verwerking is noodzakelijk voor het vaststellen, het uitoefenen of het verdedigen van een recht in een gerechtelijke procedure;
4. De verwerking geschiedt voor wetenschappelijk onderzoek of statistiek, mits het onderzoek een algemeen belang dient of de verwerking voor het betreffende onderzoek dan wel de betreffende statistiek noodzakelijk is of het vragen van uitdrukkelijke toestemming onmogelijk blijkt dan wel een onevenredige inspanning kost of bij de uitvoering is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad. Daarnaast gelden er per categorie bijzondere persoonsgegevens eigen grondslagen. Ook hier weer kunt u voor nadere toelichting op elke grondslag de publicatie "Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens" door het ministerie van Justitie raadplegen, p. 47-50.

c. Grondslagen voor verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens of gegevens over een rechterlijk verbod naar aanleiding van onrechtmatig of hinderlijk gedrag zijn:

1. De verantwoordelijke is een orgaan dat op grond van de wet bevoegd is tot deze verwerkingen, bijv. de politie;
2. De verantwoordelijke verwerkt deze gegevens ten behoeve van zichzelf om op verzoek van betrokkene een besluit over hem te nemen of aan hem een prestatie te leveren;
3. De verantwoordelijke verwerkt deze gegevens ten behoeve van zichzelf om zichzelf te beschermen tegen strafbare feiten die naar verwachting jegens hem of zijn medewerkers zullen worden gepleegd.